

Projekt
ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia 2024 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Zajęcze Wzgórze”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336; zm.: Dz. U. z 2022 r. poz. 2375 oraz z 2023 r. poz. 1688 i poz. 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu kwaśnej buczyny ze starodrzewem dębowo-sosnowo-bukowym.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu na krawędzi wysoczyzny morenowej i znaczne zróżnicowanie geomorfologiczne;
- 2) występowanie siedliska przyrodniczego z załącznika I Dyrektywy siedliskowej¹⁾: 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*);
- 3) nieznaczne przekształcenie zbiorowisk kwaśnej buczyny niżowej z domieszką sztucznie wprowadzonej sosny stopniowo obumierającej;
- 4) położenie rezerwatu w granicach aglomeracji Sopot, w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i stadionu sportowego;
- 5) znaczna antropopresja skutkująca fragmentacją siedlisk w rezerwacie, wzmożonym hałasem, zanieczyszczeniem światłem, zaśmiecaniem i możliwością wnikania gatunków roślin inwazyjnych i obcych;
- 6) położenie na terenie rezerwatu drogi wewnętrznej służącej jako dojazd do prywatnych posesji.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 5. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. 1. Wskazuje się wymagania ochrony przyrody konieczne do uwzględnienia w ustaleniach planu ogólnego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Sopotu oraz planie

¹⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Dziennik Urzędowy L 206, 22/07/1992 P. 0007-0050.

zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych²⁾.

- 1) Przy formułowaniu zapisów dotyczących oświetlenia należy uwzględnić rozwiązania techniczne minimalizujące oddziaływania na faunę rezerwatu „Zajęcze Wzgórze” np. poprzez zastąpienie dotychczasowych lamp lub ich obudowę w sposób zapewniający skupienie światła w kierunku stadionu (nie rozpraszanie w stronę rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”). Uwzględnić zapisy umożliwiające zastosowanie ww. rozwiązań również w przypadku montażu nowych urządzeń oświetleniowych;
- 2) Przy formułowaniu zapisów dotyczących nagłośnienia uwzględnić aby używane ono było w sposób nie powodujący przenoszenia się hałasu po zmroku w kierunku rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”;
- 3) Nie lokalizować nowych budynków i budowli w pasie o szerokości 30 m od granicy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”.
- 4) Utrzymać tereny oznaczone w planach miejscowych jako „*zieleń ochronno-krajobrazowa do zachowania – element osnowy ekologicznej miasta*”.

2. Uwzględnić istnienie rezerwatu w dokumentach planistycznych miasta Sopotu.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

²⁾ Do czasu uchwalenia planu ogólnego miasta Sopotu, wskazania zawarte w § 6 pozostają jednocześnie wskazaniem do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tej gminy.

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
1.	<p>Antropopresja:</p> <p>1) Hałas, płoszenie zwierząt, w szczególności przez psy;</p> <p>2) zbiór roślin i grzybów;</p> <p>3) niszczenie infrastruktury;</p> <p>4) wydeptywanie ścieżek poza istniejącymi szlakami udostępnionymi, przyspieszona erozja stoków i zmiana ukształtowania terenu;</p> <p>5) wywożenie/wynoszenie odpadów do rezerwatu, zaśmiecanie.</p>	<p>1) Uzupełnienie i utrzymanie oznakowania granic rezerwatu;</p> <p>2) uzupełnienie i utrzymanie tablic informacyjnych m.in. o zakazach obowiązujących w rezerwacie;</p> <p>3) kontrola infrastruktury i ocena bezpieczeństwa na szlakach;</p> <p>4) oznakowanie szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego;</p> <p>5) remont, utrzymanie, uzupełnienie infrastruktury ukierunkowującej ruch pieszey w rezerwacie;</p> <p>6) ograniczenie ruchu poza wyznaczonymi szlakami udostępnionymi poprzez kontrole uprawnionych służb;</p> <p>7) monitorowanie intensywności ruchu turystycznego;</p> <p>8) sprzątanie odpadów.</p>
2.	Hałas i zanieczyszczenie światłem przez obiekt sportowy znajdujący się przy granicy rezerwatu, prowadzące do płoszenia zwierząt.	Wprowadzenie zapisów do dokumentów planistycznych określonych w § 6 zarządzenia.
3.	Zawlekanie diaspor gatunków obcych dla flory rezerwatu przez psy i ludzi oraz trafiających do rezerwatu razem z pozostawionymi odpadami z domostw i ogródków.	Monitoring gatunków na obszarze rezerwatu i usuwanie stwierdzonych osobników gatunków obcych.
4.	Obecność gatunków obcych i inwazyjnych na obrzeżach rezerwatu: robinii akacjowej, daglezi zielonej i niecierpka drobnokwiatowego.	Monitoring gatunków. W przypadku ekspansji, usuwanie stwierdzonych osobników.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
5.	Wzrost antropopresji spowodowanej zmianą charakteru drogi wewnętrznej znajdującej się na terenie rezerwatu.	Nie zmienianie przeznaczenia i parametrów istniejącej drogi wewnętrznej. Należy utrzymać istniejącą szerokość w liniach rozgraniczających tj. 3-4 m i zgodnie z rysunkiem zawartym

		w mpzp ³⁾ oraz utrzymać nawierzchnię półprzepuszczalną (ażurową i/lub z kruszywa naturalnego).
6.	Wzrost antropopresji spowodowany ew. rozbudową infrastruktury w punkcie widokowym „Glinna Góra” znajdującym się przy granicy z rezerwatem.	Remont istniejącej infrastruktury wykonywać w sposób nie powodujący intensyfikacji ruchu turystycznego, np. nie poszerzać schodów prowadzących do punktu widokowego, nie budować nowych stołów i siedzisk itp.
7.	Gospodarka leśna w otoczeniu rezerwatu niedostosowana do potrzeb jego ochrony, zmiana warunków ekologicznych (światlnych, termicznych) na skutek prac gospodarczych wykonywanych w jego sąsiedztwie.	Wyłączenie pasa drzewostanu o szerokości nie mniejszej niż 30 m wzdłuż granicy rezerwatu (dotyczy części południowej i wschodniej rezerwatu) z użytkowania rębnego, z dopuszczeniem zabiegów sanitarnych i pielęgnacyjnych.
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
8.	Niewielkie zasoby martwego drewna wynikające z dobrego stanu zdrowotnego głównego piętra drzewostanu drzew i młodego wieku piętra dolnego drzewostanu.	1) Pozostawienie na obszarze rezerwatu wchodzących w fazę rozpadu naturalnie wydzielających się drzew; 2) kontrole rezerwatu zapobiegające paleniu ognisk i wynoszeniu drewna przez osoby zamieszkujące sąsiedztwo rezerwatu.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
9.	Możliwość powstawania wiatrołomów i wywrotów wskutek działania warunków atmosferycznych: 1) na przebiegu szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego; 2) w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu sportowego i zabudowań znajdujących się od strony wschodniej rezerwatu.	W razie wystąpienia zjawiska: 1) Usunięcie drzew lub ich części ze szlaków udostępnionych ⁴⁾ , a następnie ich pozostawienie na terenie rezerwatu lub wykorzystanie do zagrodzenia „dzikich ścieżek” wydeptywanych przez odwiedzających; 2) usunięcie drzew lub ich części po uzgodnieniu z RDOŚ.

³⁾ Uchwała Nr XXIV/325/2016 Rady Miasta Sopotu z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze” w mieście Sopotcie (Dz. Urz. Woj. Pom. 2017 r. poz. 428).

⁴⁾ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Zajęcze Wzgórze”

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ⁵⁾
1.	Uzupełnienie i utrzymanie oznakowania granic rezerwatu.	Oznaczenie granic rezerwatu na drzewach (pojedynczy zielony pasek obejmujący około połowę obwodu pnia, umieszczony od zewnętrznej strony rezerwatu na wysokości ok. 1,5 m). Oznaczenia wykonać farbami wodoodpornymi, trwałymi i przyjaznymi dla środowiska (nietoksycznymi) – według potrzeb.	Granica rezerwatu
2.	Uzupełnienie i utrzymanie tablic informujących o formie i celu ochrony oraz zakazach obowiązujących w rezerwacie.	Wg potrzeb.	Granica rezerwatu
3.	Oznakowanie szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego.	Wykonanie oznaczenia na drzewach, farbami wodoodpornymi, trwałymi i przyjaznymi dla środowiska (nietoksycznymi) – według potrzeb.	Obszar rezerwatu
4.	Kontrola infrastruktury i ocena bezpieczeństwa na szlakach.	Działanie wykonywane raz w roku: 1) w zakresie kontroli szlaków udostępnionych - Nadleśnictwo Gdańsk; 2) w zakresie infrastruktury – Nadleśnictwo Gdańsk i/lub RDOŚ w Gdańsku.	Obszar rezerwatu
5.	Budowa i utrzymanie infrastruktury ukierunkowującej ruch pieszy w rezerwacie.	1) Budowa płotków drewnianych na przebiegu szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego. Płotki wykonać z okorowanego drewna zaimpregnowanego środkami nietoksycznymi dla owadów;	1), 3), 4) Obszar rezerwatu; 2) w rejonie wejścia do rezerwatu od strony stadionu sportowego – wydz. 47a.

⁵⁾ Według Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gdańsk na lata 2015-2024.

		<p>2) budowa drewnianych stopni na dł. ok. 20 m, zapobiegających dalszej erozji stoku. Szerokość schodów dostosowana do śladu istniejących zejść.</p> <p>Stopnie budować bez uszkodzenia korzeni drzew. Zapobiec dalszemu wydeptywaniu umieszczając barierki;</p> <p>3) montaż drewnianych płotków ograniczających penetrację rezerwatu w miejscach powstawania „dzikich ścieżek” – według potrzeb;</p> <p>4) montaż tabliczek z napisem „Uwaga niebezpieczeństwo” lub „Zakaz wstępu” w miejscach wydeptywania skrótów na stokach i penetracji rezerwatu poza wyznaczonymi szlakami.</p>	
6.	Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie.	Kontrole Straży Miejskiej, Straży Leśnej i Policji, szczególnie w czasie imprez organizowanych na terenie obiektu sportowego (stadionu) sąsiadującego z rezerwatem.	Obszar rezerwatu
7.	Monitorowanie intensywności ruchu turystycznego.	Czasowy montaż urządzeń monitorujących intensywność ruchu turystycznego służący zbadaniu trendu zmian związanych z ruchem turystycznym w rezerwacie – według potrzeb. W razie konieczności - podjęcie dodatkowych działań tj. zmiana przebiegu szlaków udostępnionych, czy ich likwidacja.	Obszar rezerwatu
8.	Usuwanie odpadów.	Wg potrzeb.	Obszar rezerwatu, w szczególności od jego strony wschodniej.
9.	Ocena rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych i obcych (robinii akacjowej, daglezi zielonej i niecierpka drobnokwiatowego).	<p>1) Ocenę wykonać dwukrotnie w trakcie obowiązywania planu ochrony;</p> <p>2) w przypadku ekspansji gatunków w głąb rezerwatu, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego - ich eliminacja;</p>	<p>1) Obszar rezerwatu.</p> <p>2) Część wschodnia rezerwatu (cz. wydz. 47a, 47c, 47i).</p>
10.	Monitoring gatunków obcych dla flory rezerwatu.	<p>1) Badania wykonać dwukrotnie w trakcie obowiązywania planu ochrony razem z ww. oceną;</p> <p>2) w przypadku ich stwierdzenia na obszarze rezerwatu – podjąć decyzję dot. potrzeby eliminacji gatunków.</p>	Obszar rezerwatu.

Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu przyrody został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.), zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2, z dostosowaniem zakresu prac do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794), w tym uwzględniając zakres planu ochrony rezerwatu przyrody, określony w art. 20 ust. 3. Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat.

Na potrzeby niniejszego zarządzenia wykorzystano dane zgromadzone podczas prac nad projektem planu ochrony dla rezerwatu sporządzonym przez Klub Przyrodników w 2021 r.

Rezerwat „Zajęcze Wzgórze” (o powierzchni 11,66 ha) został ustanowiony na mocy § 4 zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 22 kwietnia 1983 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. 1983 Nr 16 poz. 91). Za cel ochrony rezerwatu uznano zachowanie wartościowego fragmentu kwaśnej buczyny z licznymi drzewami pomnikowymi. Obecnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 9 października 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze” (Dz. Urz. Woj. Pom. 2013 poz. 3884). Cel ochrony rezerwatu wskazany w akcie powołującym został zachowany, aczkolwiek przededefiniowany i obecnie ma brzmienie – „Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu kwaśnej buczyny ze starodrzewem dębowo-sosnowo-bukowym”.

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w mieście Sopot. Obejmuje grunty Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Gdańsk. Zlokalizowany jest poza obszarami Natura 2000, we fragmencie kompleksu leśnego w granicach Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Rezerwat położony jest na fragmencie wzniesienia krawędzi wysoczyzny morenowej, pomiędzy dwoma wcięciami, wąwozami. Jego południowe i północne zbocza schodzą ku dolinom dość stromo, miejscami nachylenie terenu wynosi ponad 50°, natomiast wschodnie zbocze ma zdecydowanie łagodniejsze ukształtowanie terenu.

Cały obszar rezerwatu zajmują kwaśne buczyny reprezentujące siedlisko przyrodnicze o kodzie 9110 obejmujące lasy bukowe na niżu, rosnące na kwaśnych glebach. Charakteryzują je zbiorowiska ubogie florystycznie. Występują w nich głównie acido- i mezofilne gatunki ogólnoleśne. Spośród innych buczyn wyróżniają się udziałem kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, płonnika strojnego *Polytrichum formosum* i często śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*, trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa*, a także borówki czernicy *Vaccinium myrtillus* w runie. Są to zbiorowiska z dominacją buka w drzewostanie, z ubogą warstwą runa i krzewów, występują zarówno jako dobrze wykształcone, reprezentatywne płaty siedliska, jak i płaty zbiorowisk zastępczych ewoluujących w kierunku kwaśnej buczyny. Wzdłuż wschodniej granicy rezerwatu, w miejscu, gdzie rezerwat graniczy bezpośrednio z zabudowaniami, w pasie o szerokości około 50 m wyróżnić można postać „zsynantropizowaną” kwaśnej buczyny wyróżniającą się udziałem klonu jawora w warstwie krzewów i jego podrostu w warstwie zielnej. Występują tutaj również siewki śliwy domowej. Postać ta charakteryzuje się przede wszystkim udziałem gatunków synantropijnych jak: czosnaczek pospolity *Alliaria petiolata*, glistnik jaskółcze ziele *Chelidonium majus*. Obszar ten jest również sztucznie

użyźniany przez składowane tam gałęzie i ścinki traw z okolicznych ogrodów. W południowo-wschodniej części rezerwatu występuje drzewostan z dominacją sosny, która pochodzi ze sztucznych nasadzeń i nie odnawia się. W domieszce obecny jest również dąb bezszypułkowy. Występujące tutaj zbiorowisko ma charakter zastępczy dla potencjalnej kwaśnej buczyny niżowej typowej dla rezerwatu.

Na terenie rezerwatu stwierdzono 103 gatunki roślin naczyniowych, większość z nich to gatunki stwierdzone wcześniej na tym obszarze. Dwa z nich objęte są ochroną gatunkową: śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis* i cis pospolity *Taxus baccata*.

Na terenie rezerwatu potwierdzono występowanie trzech gatunków mszaków, objętych ochroną częściową: widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy, rokietnik pospolity oraz znaleziono bielisticę siwą - gatunek chroniony częściowo, wcześniej nie notowany w rezerwacie.

W rezerwacie odnotowano ogółem 66 gatunków porostów. Wśród nich są trzy taksony podlegające w Polsce ochronie prawnej: złociszek jaskrawy *Chrysothrix candelaris*, objęty ścisłą ochroną gatunkową oraz dwa gatunki odnoźyc (odnoźycza mączysta *Ramalina farinacea* i odnoźycza opylona *R. pollinaria*) podlegając ochronie częściowej.

Lasy Sopockie, w których to położony jest rezerwat, są ważnym obszarem turystycznym od bardzo dawna. Już w drugiej połowie XIX wieku tereny te zaczęto postrzegać i urządzać jako przestrzeń turystyczno-rekreacyjną, powiązaną z sąsiadującą miejską zabudową rezydencjalną dzielnic Oliwy oraz Sopotu. Również dzisiaj obszar ten jest intensywnie użytkowany rekreacyjnie i turystycznie, co stanowi najistotniejsze zagrożenie dla celu ochrony rezerwatu. Nadmierna presja rekreacji obserwowana jest na stromych zboczach i może inicjować lub wzmacniać procesy erozji wodnej lub wietrznej, a w konsekwencji prowadzić do przyspieszenia procesów rzeźbotwórczych przekształcających powierzchnię obiektu i prowadzić do zwiększonego spływu wód opadowych po stokach. Fakt, że rezerwat jest licznie odwiedzany przez spacerowiczów, szczególnie z psami, zwiększa prawdopodobieństwo wnikania gatunków obcych dla flory rezerwatu, w tym gatunków inwazyjnych. Autorzy planu ochrony zinwentaryzowali na obszarze rezerwatu jedynie niecierpka drobnokwiatowego, który występuje niezbyt licznie we wschodniej części rezerwatu graniczącej z zabudowaniami. W planie ochrony zalecono monitoring rezerwatu i ewentualne usuwanie osobników gatunków obcych, w przypadku ich pojawienia się w przyszłości. Działanie dotyczy również występujących na obrzeżach rezerwatu: daglezi zielonej i robinii akacjowej. Gatunki te zostały stwierdzone pojedynczo i na obecną chwilę nie stanowią dużego zagrożenia.

Roślinność rezerwatu jest narażona na nadmierną penetrację ludzi i psów, gdyż na jego terenie znajduje się wiele dzikich ścieżek oraz na zaśmiecanie, które jest szczególnie widoczne w części wschodniej rezerwatu. Odwiedzający rezerwat turyści niszczą roślinność rezerwatu wydeptując ją w miejscach nie udostępnionych dla ruchu, tworzą dzikie ścieżki stanowiące dodatkowe drogi wnikania do rezerwatu gatunków obcych. Dla własnych potrzeb zbierają także rośliny i grzyby zubażając biotę rezerwatu.

Nadmierna penetracja turystyczna powoduje również płoszenie zwierząt. Mieszkańcy osiedla wyprowadzają psy do rezerwatu traktując go jako park miejski co spowodowało, że rezerwat nie ma istotnego znaczenia dla zwierzyny łownej. Regularnie na jego terenie przebywają tylko lis, sarna i dzik. Natomiast awifauna lęgowa rezerwatu jest stosunkowo bogata. Reprezentuje ją 26 gatunków lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych ptaków występujących w wysokim zagęszczeniu. Dominują pospolite gatunki leśne o szerokim spektrum występowania – zięba, kos, rudzik, świstunka, bogatka i kapturka. Rezerwat nie ma jednak istotnego znaczenia dla awifauny w okresie wędrówek lub zimą.

Ponadto, w trakcie badań w terenie wykazano w rezerwacie obecność 85 gatunków owadów, 4 gatunków ślimaków oraz 3 gatunków skorupiaków i 1 gatunek wija.

Jako najważniejsze działanie ochronne, które należy podjąć niezwłocznie po ustanowieniu planu ochrony, jest zabezpieczenie rezerwatu w sposób kompleksowy przed nieukierunkowanym ruchem turystycznym. Prace te zostały poprzedzone wydaniem zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Zajęcie Wzgórze”. W dokumencie dokonano korekty przebiegu szlaków udostępnionych polegającą na wyznaczeniu w części wschodniej rezerwatu dodatkowych ścieżek, wydeptywanych od lat i stanowiących dojście do osiedla oraz zlikwidowaniu części udostępnionych dotychczas ścieżek w części południowej rezerwatu. Działania te są wypełnieniem wskazań autorów planu ochrony, przeprowadzonych wizji w terenie i rzeczywistych potrzeb osób odwiedzających rezerwat przy zapewnieniu ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych rezerwatu i zapewnieniu bezpieczeństwa osób poruszających się wyznaczonymi szlakami. Mając również na względzie właśnie bezpieczeństwo turystów rezerwat udostępniono wyłącznie dla ruchu pieszego.

W ramach działań ochronnych w miejscu o największym nachyleniu terenu i nasileniu ruchu, na szlaku biegnącym od strony stadionu sportowego zaplanowano budowę drewnianych stopni. Dodatkowo w ramach działań ochronnych zaplanowano: wykonanie drewnianych płotków ukierunkowujących ruch turystyczny, utrzymanie tablic o charakterze edukacyjnym oraz informujących o zakazach obowiązujących w rezerwacie, zamontowanie tabliczek ostrzegawczych w miejscach o dużym nachyleniu i nie udostępnionych, tzw. „dzikie ścieżki”. Dopuszczono również możliwość wykorzystania wiatrołomów i wywrotów w celu zagrodzenia nielegalnych przejść. Działania te będą uzupełniać oznakowanie udostępnionych szlaków oraz granic rezerwatu zielonymi opaskami na drzewach. Ograniczenie ruchu poza wyznaczonymi szlakami udostępnionymi wzmocnią dodatkowo kontrole uprawnionych służb, zalecane szczególnie w okresie trwania imprez sportowych na pobliskim stadionie. W ramach działań ochronnych zaplanowano także monitorowanie intensywności ruchu turystycznego. Pozwoli to na zbadanie trendu zmian związanych z ruchem turystycznym w rezerwacie i podjęcie dodatkowych działań np. zmianę przebiegu szlaków udostępnionych, czy ich likwidację.

Jako jedno z zagrożeń potencjalnych wewnętrznych wymieniono niewielkie zasoby martwego drewna wynikające z dobrego stanu zdrowotnego głównego piętra drzewostanu i młodego wieku piętra dolnego. Spodziewać się należy, że będą one naturalnie obumierać, co wpłynie na zwiększenie ilości martwego drewna. Jednocześnie należy dokonywać kontroli rezerwatu pod kątem zapobiegania paleniu ognisk i wynoszeniu drewna z lasu przez mieszkańców osiedla.

Czynnikami mogącymi powodować dalszy wzrost antropopresji, które to wskazano w niniejszym zarządzeniu jest zmiana charakteru drogi wewnętrznej znajdującej się w oddziale 47i oraz ew. rozbudowa infrastruktury prowadzącej do punktu widokowego na „Glinnej Górze” i sąsiadującego z rezerwatem. Dlatego też zalecono, aby nie zmieniać parametrów drogi, która zbudowana jest z płyt betonowych o długości ok. 40 m i stanowi dojazd do prywatnej posesji. Brak przy tym innej możliwości zorganizowania dojazdu przez mieszkańców. W związku z tym podtrzymano zapisy dot. jej przeznaczenia i parametrów, jak w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego stadionu i ulicy Wybickiego w mieście Sopot. Remont infrastruktury związany z utrzymaniem punktu widokowego na „Glinnej Górze” zalecono wykonywać w sposób nie powodujący intensyfikacji ruchu turystycznego (nie należy poszerzać schodów prowadzących do punktu, budować nowych stołów, siedzisk).

Jako działanie mogące wpłynąć na zmianę stosunków świetlnych i termicznych rezerwatu autorzy planu ochrony wymienili niedostosowaną do potrzeb ochrony gospodarkę leśną polegającą na

wykonywaniu prac gospodarczych w sąsiedztwie rezerwatu, które to zostało wskazane w niniejszym planie jako zagrożenie potencjalne zewnętrzne. W celu uniknięcia niekorzystnych zmian, zalecono wyłączenie pasa drzewostanu o szerokości nie mniejszej niż 30 m wzdłuż granicy rezerwatu w części południowej i wschodniej z użytkowania rębego, z dopuszczeniem możliwości wykonania zabiegów o charakterze sanitarnym i pielęgnacyjnym.

W toku prac nad planem ochrony stwierdzono niewielkie zasoby martwego drewna w rezerwacie, co zostało zaklasyfikowane jako zagrożenie istniejące wewnętrzne. W związku z tym zaplanowano pozostawienie na obszarze rezerwatu drzew wchodzących w fazę rozpadu oraz kontrole rezerwatu mające na celu zapobiegnięcie palenia ognisk i wynoszenie drewna z rezerwatu. Z kolei jako zagrożenie potencjalne wewnętrzne wskazano możliwość powstawania wiatrołomów na przebiegu szlaków udostępnionych i w bezpośrednim sąsiedztwie stadionu i zabudowań. W takim przypadku, przyjęte zostaną następujące rozwiązania: drzewa lub ich części zostaną usunięte ze szlaków udostępnionych, a następnie pozostawione na terenie rezerwatu lub wykorzystane do zagrodzenia „dzikich ścieżek”. Natomiast drzewa rosnące przy zabudowaniach i stadionie mogą zostać usunięte po uzgodnieniu z RDOŚ.

W bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu (strona wschodnia) znajduje się osiedle z zabudową mieszkaniową o charakterze zabytkowym, a także na północ od rezerwatu, teren sportu i rekreacji – stadion lekkoatletyczny z dopuszczeniem w mpzp funkcji zaplecza hotelowego (internatu sportowego). Nieprzekraczalne linie zabudowy znajdują się na obszarze oddalonym o ok. 120 m od granic rezerwatu przy istniejącym obiekcie zabytkowym, a budowa nowego obiektu jest ograniczona do dwóch kondygnacji naziemnych. Dla tych obszarów uchwalone są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, podobnie jak dla obszaru znajdującego się w granicach rezerwatu przyrody. W niniejszym zarządzeniu w § 6 określone zostały wskazania do dokumentów planistycznych m.in. w zakresie modyfikacji: oświetlenia i montażu nagłośnienia na stadionie, zapisu związanego z zapewnieniem stabilności geotechnicznej gruntów w rezerwacie tylko poprzez zastosowanie rozwiązań służących ochronie przyrody przy czym działanie takie dotyczyć może wyłącznie sytuacji, gdy zagrożenie erozją wynika z antropopresji na szlakach udostępnionych dla ruchu pieszego w rezerwacie.

Pierwotne zapisy związane z ustaleniami do dokumentów planistycznych zaproponowane przez autorów dokumentacji do planu ochrony dotyczyły instalacji ekranów dźwiękochłonnych, jednak ze względu na ich znaczną wysokość i prawdopodobne wysokie koszty instalacji oraz przeszkodę jaką będą tworzyć ekrany tej wysokości dla drobnych ptaków, zrezygnowano z tego rozwiązania wprowadzając modyfikacje oświetlenia w zakresie wystarczającym do jego skupienia poza rezerwatem, na terenie stadionu. Jak zostało wskazane w § 6 ust.1 pkt. 3 zarządzenia, nie należy lokalizować nowych budynków i budowli w odległości 30 m od granicy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i rezerwatu przyrody. Wskazanie jest zbieżne z zapisem zaproponowanym przez Klub Przyrodników i wynika z potrzeb ochronnych rezerwatu.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych oraz amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na zagrożenie dla przedmiotów ochrony rezerwatu i przeciwdziałanie antropopresji oraz brak zbiorników wodnych.

Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych do amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na brak zbiorników wodnych i cieków w obrębie rezerwatu.

Do celów naukowych rezerwat może być udostępniony wyłącznie na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku

określającego zakres i zasady prowadzenia badań, pod warunkiem, że badania nie spowodują negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu.

Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Utrzymuje się zakaz wprowadzania psów na teren rezerwatu, ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt⁶⁾.

Nie wyznacza się obszarów, w których można polować ze względu na możliwość płoszenia gniazdujących tam ptaków i innych zwierząt.

W planie ochrony nie uwzględniono wyników audytu krajobrazowego, gdyż dla województwa pomorskiego takiego audytu jeszcze nie przeprowadzono.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring oraz budowę infrastruktury związanej z jej udostępnieniem jest RDOŚ w Gdańsku oraz Urząd Miasta Sopotu (w zakresie budowy schodów w oddz. 47i). Za sprzątanie odpadów odpowiada Nadleśnictwo Gdańsk.

Środki finansowe na realizację działań ochronnych oraz monitoring w większości planuje się pozyskać z funduszy wspierających ochronę przyrody, w związku z czym wysokość dofinansowania będzie decydować o zakresie i terminie realizacji zaplanowanych działań. Zatwierdzony plan ochrony będzie stanowił podstawę merytoryczną i formalną do aplikowania o środki finansowe do funduszy wspierających czynną ochronę przyrody.

Projekt planu ochrony został przesłany do Nadleśnictwa Gdańsk i Urzędu Miasta Sopot.

Informacja o projekcie planu ochrony została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych (serwisie Ekoportal) w dniu 12.02.2024 r. (nr karty 42/2024).

Opinię w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze” wyraziła Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Gdańsku (Uchwała Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Gdańsku z dnia w sprawie wydania opinii do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”).

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z. 2021 r. poz. 247 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”, wynikami prac na rzecz sporządzenia planu, dokumentacją do planu ochrony oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie zawiadomienia z dnia r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Sopocie, a także w formie zawiadomienia w prasie lokalnej (.....). Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu ochrony dla rezerwatu wyznaczono okres 21 dni.

Projekt planu został przesłany w celu zaopiniowania Radzie Miejskiej w Sopocie (pismo RDOŚ-Gd-WOC.6202..... z dnia r.) Na zajęcie stanowiska w sprawie projektu planu wskazano termin do z uwagą, iż nie zaopiniowanie projektu w ww. terminie tutejszy organ uzna za brak uwag do projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zajęcze Wzgórze”. Rada Miasta Sopot zaopiniowała....

Projekt planu został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska pismo

Projekt zarządzenia został w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2022 poz. 135) z Wojewodą Pomorskim.

Projekt przygotowała: Agata Ptasznik

⁶⁾ Z wyjątkiem psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).